

Læreruddannelsen før og nu

Fem tv-udsendelser med historier fra læreruddannelsen

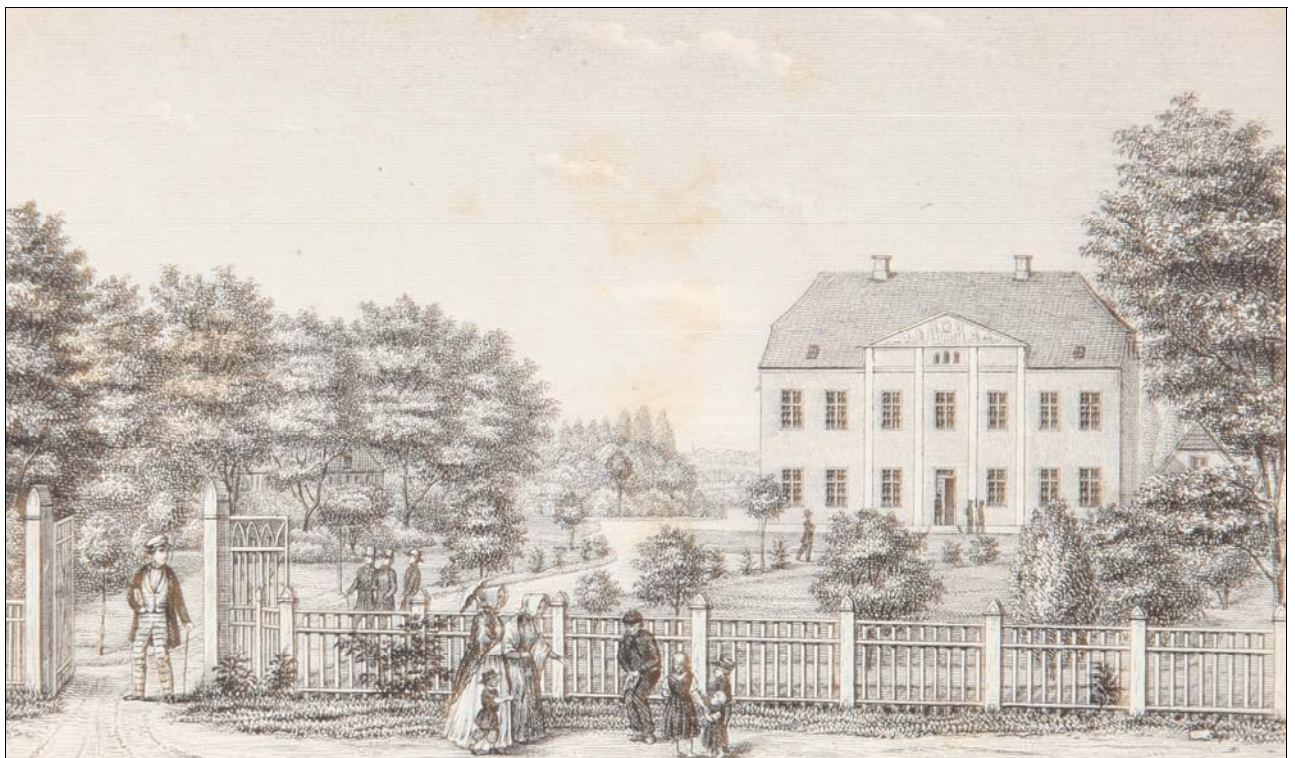
- på dk4 og folkeskolen.dk

Ved Pernille Aisinger pai@dlf.org og Thorkild Thejsen tt@dlf.org

Læreruddannelse samme sted i 208 år – nu er det slut

De første seminarieelever, seminarister, skulle ud at være ”bønder blandt bønder”, de sidste var ikke elever, men studerende, og blev professionsbacheloror.

Af Thorkild Thejsen

Skolelærerseminariet i Skaarup begyndte undervisningen i efteråret 1803 på præstegården. I 1837 indviede man en ny, toetagers hovedbygning i rødt tegl. Samtidig blev der anlagt en stor have til brug i undervisningen i havebrug og en gymnastikplads.

Her gengivet fra Skaarup Seminariums jubilæumsbog fra 1853.

Samme bygning cirka 2008. I 1920 blev der bygget til i begge gavle, og huset blev kalket gult. Præstegården, hvor det hele begyndte, er for længst revet ned. Den lå, hvor der nu er parkeringsplads. Billedet er fra et brevkort fra Skårup Statsseminarium. Fotograf ukendt

I sommeren 2011 dimitterede det sidste hold fra *Læreruddannelsen Skårup, University College Lillebælt*. Det var det sidste navn på skiltet foran Skårup Kirkebakke 4 i Skårup, hvor der er blevet uddannet lærere siden 1803. *Det kongelige Skolelærer-Seminarium i Skaarup i Fyen* var det officielle navn, da pastor Peter August Wedel i efteråret 1803 begyndte at undervise de første 12 seminarister på sin præstegård. Senere blev det til *Skårup Statsseminarium*. Derefter forsvandt ”stats”, da *Skårup Seminarium* ligesom alle andre mellemlange, videregående uddannelser blev en selvejende institution. I 2007 blev det en del af *Professionshøjskolen Lillebælt*, eller *University College Lillebælt*, som det også kaldes på kækt nudansk. Samtidig med det forsvandt ordet seminarium fra lovgivningen om læreruddannelse.

Ofte truet af lukning

Op gennem historien har Skårup Seminarium været truet af nedlæggelse adskillige gange. Første gang såmænd allerede få år efter oprettelsen. Efter Napoleonskrigene var den danske stat gået bankerot i 1813. Som led i sparebestræbelser ville regeringen derfor lukke de fleste seminarier; i en kongelig resolution af januar 1821 hedder det derfor, at

”Skolelærerseminariet i Skaarup i Fyen nedlægges, naar Amtsprovst Wedel ikke længer er i stand til at forestaa samme”.

Men Wedel passede sit forstanderhverv helt frem til 1835, og i mellemtiden protesterede en lang række skoledirektioner mod nedlæggelsen. Det påvirkede regeringen, som ellers havde ment, at det var nok med ét læreruddannelsessted på Fyn, og grev Reventlows seminarium på Brahetrolleborg havde størst opbakning – indtil man opdagede, at seminariet i Skaarup var meget billigere, fordi Wedel arbejdede gratis. Mens man i Skaarup fik 500 rigsdaler i årligt tilskud, kostede seminariet på Brahetrolleborg hvert år staten 2.100 rigsdaler. Og så gik der oven i købet mange flere seminarister i Skaarup!

Vi vidste aldrig, hvor stærkt Skårups fodboldhold var

Seminariets betydning for landsbyen har selvfølgelig været enorm. Nogle seminarieelever boede de første år hos bønder på gårdene, men efterhånden boede langt de fleste hos folk inde i Skårup, og helt ind i 1960'erne lejede de fleste husejere et eller to værelser ud til seminarieelever. Så blev der bygget kollegium, de studerende begyndte at købe bil og skårpboernes børn skulle have et værelse hver. Det betød, at de studerendes bopæle spredtes.

Skårups handlende har selvfølgelig også haft en større, fast kundekreds af seminarister og seminariets undervisere.

Man kan sege i Øst og sørge i Vest.
Fotogr. Pedersens Billeder
er dog altid bedste.

Brogade II, inden Gæstgærd og Havn. Telefon 860.

Oplæsning
paa Skaarup Gæstgivergaard Onsdag den 29. ds.
Emne: Ejner Christiansen:
Fædrelandets.
Entre: 35 Ore. (NB. For Seminariets Elever 25 Ore).

Underholdningsforeningen.
Paa Bestyrelsesmødet Tirsdag d. 14. ds. vedtoges det at afholde Seminariets

Julefest
Søndag den 10. December.

PROGRAM:
Kl. 4
opføres af Elever fra Seminariet:
Julius Magnussens Skuespil
Skyldig eller uskyldig?
Kl. 9:
Fælles Kaffebord
paa Gæstgivergården.
Kl. ca. 10:
Bal.

Det vedtoges endvidere at udstede Indbydelse til Forstanderen og Lærerne med Familie og desuden til de enkelte af Byens Beboere, der plejer at deltage i Seminariets Fester.

Iøvrigt bestemtes det, at kun Seminariets **nuværende** Elever kan faa Adgang til Komedien og Ballet.

Livsforsikringer
af alle Arter
til Statsanstalten
kan tegnes hos
Stationsforst. **Nielsen**,
Skaarup.

Naar De ønsker
Litteratur og Haandbøger,
husk da Ratebetaling hos
NIELS JØRGENSEN,
Skaarup.

Hesselager Apotekets
Haandkøbsudsalg,
Skaarup Central,
anbefaler sig herved med
Medicin, Sygeplejeartikler,
Parfume o. s. v.
Jensen Find.

Husk, at i
Magnus Norlanders
Bogudsalg
faas alle Lærebøger, der anvendes paa Seminariet. - -
Store skønlitterære Værker leveres paa Ratebetaling. - -
Skrive- og Tegne-
rekvisitter i stort Udvalg.

Skaarup fotografiske Atelier
anbefales.
Fine holdbare Billeder.
Rimelige Priser.
Udefotografering besorges.
Telefon:
Skaarup 22.
L. Folkmar.

Cigar-
forretningen "Special"
anbefaler et stort Udvalg i
Cigareer, Cigaretter, Tobakker,
Piber og Stokke.
Søren Hansen,
Høllergade 35. - Svendborg.

SKAARUP
BARBER-FORRETNING
bringes i selvølg Erindring.
Erb.
VILH. LARSEN.

Kammerater - -
støt de averterende!

NB. For at undgaa Misforstaaelser og for at lette Redaktionen store Arbejde maa Artiklerne indleveres i renskreven og nogenlunde læselig Form senest Fredag d. 1. Decbr.
Red.

Ansvarlig Redaktion:
Frk. Larsen. H. Halsteen.
Fedder Hansen. N. A. Hansen.
H. A. Jensen. R. Rasmussen.
A. Pedersen.

Trykt i «Svendborg Amts Dagblads»
Bogtrykkeri
ved Fedder Hansen.

48

Seminaristernes blad, Skorpionen, om "alvor og humor fra Skaarup Statsseminarium" var altid fyldt med annoncer for lokale handlende. Her bagsiden af nummer 6, 1916. Foto: Stig Nielsen

Flora Skaarupiana

At skolen i Skårup – både som fast øvelsesskole og senere som almindelig folkeskole – har haft fordel af naboskabet, er evident. Også det lokale kirke-, kultur- og foreningsliv har været kraftigt påvirket af seminariet. Det samme har de politiske vælgerforeninger, kommunalbestyrelser og amtsråd. Flere borgmestre i Svendborg og på øerne syd for Fyn har været læreruddannet i Skårup.

"Vi vidste aldrig, hvor stærkt Skårups fodboldhold var, før vi havde set årets nye seminarielever an", fortæller en ældre beboer i Skårup, og Svendborg Avis fortæller i begyndelsen af 1900-tallet, at Skaarup har slået Svendborg i en fodboldkamp. En række topidrætsfolk har også fået deres læreruddannelse i Skårup, for eksempel håndboldmålmanden Gitte Sunesen, som i 1996 var med til at vinde olympisk guld i Atlanta, USA.

Blandt de mange undervisere, der har arbejdet på seminariet, var Emil Rostrup (1831-1907) en af de mest kendte. I 1858 blev han ansat som underviser i naturlære, og han ville have seminaristerne ud at bestemme planter i naturen. I hæftet "Flora Skaarupiana" beskrev Rostrup 731 af omegnens planter, og i 1860 udgav han "Vejledning i den danske Flora", populært kaldet Rostrups Flora. Bogen udkom i ti udgaver, mens Rostrup levede, og yderligere ti gange efter hans død - senest i 1979. Ved lukningen i 2011 havde seminariet en omfattende og enestående samling tørrede, pressede planter fra hele landet. Arven fra Rostrup var blevet båret videre.

Også på skole- og uddannelsesområdet har seminariet været med til at sætte spor. Aktuelt kan det for eksempel nævnes, at formanden for Danmarks Lærerforening, Anders Bondo Christensen, er uddannet i Skårup. Det samme er Jens Rasmussen, som er professor på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole ved Aarhus Universitet.

En bedrager fra seminariet?

Men alt har selvfølgelig ikke altid været idel lykke i lokalområdet. Det fremgår blandt andet af en annonce, som i 1816 blev indrykket i Fyens Adresseavis af en mand fra Skaarup, som var blevet snydt:

"At Bedrageren er en Seminarist af det Slags, som opholder sig i denne Egn, bær jeg ingen Tvivl om; for disse især ville altsaa Enhver tage sig vare", kunne man læse.

Annoncen var indrykket, fordi en købmand i Svendborg over længere tid havde solgt varer til en person, der ikke havde betalt kontant, men hver gang kvitteret for varerne i annoncørens navn. Men underskriften var falsk, manden fra Skaarup havde hverken bestilt eller fået nogen varer. Og den bedragne var ikke i tvivl om, at svindleren var elev på skolelærerseminariet.

En sådan anklage kunne seminariet selvfølgelig ikke have hængende på sig, så direktionen bad forstander Wedel lægge sag an mod annoncøren. Der blev dog indgået forlig, da den bedragne erklærede, at han ikke havde ønsket at fornærme seminariet.

Stuearrest til seminarister

I forstander Wedels erindringer kan man læse, at han generelt var tilfreds med seminaristernes flid og opførsel, men når nogen forløb sig, var han parat til at gribe ind. Det skete for eksempel i 1823, hvor nogle seminarieelever havde været på marked i Svendborg og måske fået lidt for meget øl inden for vesten. I hvert fald blev de kritiseret for markedsuorden, og forstanderen optrådte derefter som både politi og dommer og bortviste straks en af seminaristerne for en periode; resten fik mellem otte og fjorten dages stuear-

rest. Seminaristerne boede alle til leje hos lokale bønder, og det fremgår ikke, om de er blevet inddraget som kontrollører af deres logerendes husarrest.

Fra Skårup til Odense

I efteråret 2011 var det alvor med lukningen. Efter 208 år med uddannelse af lærere fra samme adresse over for kirken i Skårup var det nu slut. De første seminarieelever, seminarister, skulle ud at være ”bønder blandt bønder”, de sidste var ikke elever, men studerende, og blev professionsbacheloror.

Hvis man vil studere til folkeskolelærer på Fyn, skal man for fremtiden til Odense.

Thorkild Thejsen, lærer og journalist, exam.pæd., PD, chefredaktør for fagbladet *Folkeskolen* 1987-2010

Se tv-udsendelsen ”Lærerseminariets betydning for lokalområdet” på folkeskolen.dk